

**LIETUVOS MOKSLO TARYBOS  
2009 METŲ VEIKLOS ATASKAITA**

## **LIETUVOS MOKSLO TARYBOS 2009 METŲ VEIKLOS ATASKAITA**

**1. Institucijos pavadinimas:** LIETUVOS MOKSLO TARYBA

**2. Institucijos steigėjas:** LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMAS

**3. Institucijos vadovas:** Tarybos pirmininkas prof. habil. dr. EUGENIJUS BUTKUS

**4. Ataskaitinis laikotarpis:** 2009 m. sausio 1 d. – 2009 m. gruodžio 31 d.

**5. Institucijos veiklos pobūdis ir tikslai (pagal institucijos veiklą reglamentuojančius teisės aktus (nuostatus ir pan.)):**

### 5.1. Lietuvos mokslo tarybos veiklą reglamentuojanti įstatyminė bazė

Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymu (Žin., 2009, Nr. 54-2140) Lietuvos mokslo tarybai (toliau vadinama – Taryba) pavesta vykdyti LR Seimo (toliau – Seimo) ir LR Vyriausybės patarėjo mokslo ir mokslininkų rengimo klausimais funkcijas, dalyvauti įgyvendinant mokslinių tyrimų, eksperimentinės (socialinės, kultūrinės) plėtros ir kitas programas, įgyvendinti programinį ir konkursinį mokslinių tyrimų, eksperimentinės (socialinės, kultūrinės) plėtros darbų finansavimą, organizuoti Lietuvoje vykdomos mokslinės veiklos vertinimą. Ši paskirtis apibrėžta Seimo 2007 m. gruodžio 17 d. nutarimu X-1378 (Žin., 2007, Nr. 137-5571) patvirtintais Tarybos nuostatais, kuriais Taryba vadovavosi 2009 metais.

LR mokslo ir studijų įstatymas (Žin., 2009, Nr. 54-2140) (toliau – MSI), įsigaliojęs 2009 m. gegužės 12 d., sudarė prielaidas naujiems Tarybos nuostatams parengti ir įtvirtino išplėstas Tarybos funkcijas.

2009 m. gruodžio 22 d. Seimas nutarimu Nr. XI-625 (Žin., 2009, Nr. 153-6902) patvirtino naujus Tarybos nuostatus, kuriuose patikslinti Tarybos uždaviniai, naujos funkcijos ir įteisintas Mokslo fondas – padalinys, įgyvendinantis Tarybos sprendimus dėl mokslo programų ir mokslinių tyrimų projektų programinio konkursinio finansavimo ir atliekantis Tarybos administracinį, organizacinį ir informacinį darbą.

Septintosios kadencijos 29 Tarybos nariai paskirti Seimo 2008 m. gegužės 15 d. nutarimu Nr. X-1545 (Žin., 2008, Nr. 59-2205).

### 5.2. Tarybos struktūra ir veiklos organizavimas

Taryboje yra valdyba ir du ekspertų komitetai: Humanitarinių ir socialinių mokslų komitetas ir Gamtos ir technikos mokslų komitetas. Taryboje dirba 29 nariai: 9 yra valdybos nariai ir po 10 narių kiekviename komitete.

Taryba savo uždavinius vykdo plenariniuose posėdžiuose rengdama ir svarstydamą rekomendacijas dėl mokslo politikos kryptių ir jų įgyvendinimo priemonių, dėl mokslinių tyrimų

ir eksperimentinės plėtros prioritetų, programinio ir konkursinio finansavimo plėtotės, dėl mokslo ir studijų institucijų mokslinės veiklos vertinimo kriterijų ir tvarkos, dėl nacionalinių mokslo programų tematikų ir projektų, dėl programų įgyvendinimo ir kitais jos kompetencijos klausimais. Siūlymus Tarybai teikia jos komitetai, specializuotos darbo grupės, ekspertai, mokslo ir studijų ir valstybės valdymo institucijos. Su Taryboje parengtais dokumentų projektais supažindinama Švietimo ir mokslo ministerija, mokslo ir studijų institucijos, jie skelbiami Tarybos tinklalapyje [www.lmt.lt](http://www.lmt.lt). Tinklalapyje informuojama apie rengiamus Tarybos posėdžius, kurie yra atviri. Tarybos siūlymai ir rekomendacijos siunčiamos Lietuvos Respublikos Seimui, Vyriausybei, Švietimo ir mokslo ministerijai, kitoms valstybės institucijoms. Ypač glaudžiai Taryba bendradarbiauja su Švietimo ir mokslo ministerija.

Tarybos komitetai turi teisę priimti sprendimus klausimais, susijusiais su jų kuruojamų mokslų sričių problemomis, mokslų sričių ir krypčių mokslinių tyrimų rezultatų vertinimu, skirti ekspertų komisijas mokslo ir studijų institucijoms ir jų parengtiems dokumentams vertinti, teikti rekomendacijas dėl lėšų, reikalingų mokslo programų projektams įgyvendinti, tyrėjų trumpalaikėms išvykoms bei mokslininkų ir kitų tyrėjų asociacijoms paremti.

Tarybos valdyba, kurios veikloje dalyvauja ne tik komitetų pirmininkai, bet ir Seimo Švietimo, mokslo ir kultūros komiteto teikimu paskirtas atstovas, Ministro pirmininko, Švietimo ir mokslo bei Finansų ministerijų, Lietuvos Mokslų akademijos deleguoti atstovai, rengė posėdžių darbotvarkes, tvirtino komitetų siūlomas ekspertų grupes, sudarytas Nacionalinių mokslo programų rengimo ir įgyvendinimo klausimais, ekspertų grupes Tarybai teikiamiems mokslinių tyrimų ir kitiems projektams vertinti. Reikia atkreipti dėmesį, kad Tarybos valdyba 2009 m. dirbo ne pilnos sudėties. Pasikeitus LR Vyriausybei ir ministerijų bei Lietuvos Mokslų akademijos vadovybėms, nauji nariai nebuvo deleguoti. Kadangi tuo metu buvo priimamas naujas MSI bei keičiami Tarybos nuostatai, valdybos sudėties pakeitimai iš dalies nebūtų tikslingi.

2009 m. Tarybos priimtus sprendimus įgyvendino Tarybos administracija (toliau – administracija). Administracijos funkcijos – parengti įvairių procedūrų taisykles, organizuoti Tarybos veiklą, rengti dokumentus administruoti valstybės bei Europos Sąjungos struktūrinės paramos fondų lėšoms, skirtoms skatinti mokslo, mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros veiklai. Administracijos struktūrą ir administracijos valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, etatų sąrašą Taryba patvirtino 2008 m. rugpjūčio 27 d. nutarimu Nr. VII-03. Administraciją sudarė 5 skyriai ir 3 poskyriai: Mokslo politikos, Nacionalinių mokslo programų, Paramos tyrėjams, Finansų ir apskaitos, Teisės ir administravimo skyriai bei Viešųjų ryšių ir komunikacijos, Subsidijų mokslininkams, Paramos mobilumui poskyriai. Įgyvendinant Tarybos

strateginius uždavinius, buvo plėtojama bei užtikrinama Tarybos administracinė veikla, tobulinamas teisinis reglamentavimas, personalo kvalifikacijos kėlimas, tvarkoma finansinė apskaita. Administracija tęsė darbus, reikalingus šiuolaikinius reikalavimus atitinkančiai projektų paraiškų bei ataskaitų priėmimo ir vertinimo informacinei sistemai įdiegti, taip pat sukurti ekspertų duomenų bazei, kurioje būtų kaupiami duomenys apie aukščiausio lygio Lietuvos bei kitų šalių ekspertus, atliekami kiti darbai, susiję su tinkamų darbo sąlygų sukūrimu ir Tarybos funkcionavimo užtikrinimu.

Igyvendinant MSI ir naujuosius Tarybos nuostatus, 2009 m. pradėtas pasirengimas administracijos pertvarkai į Mokslo fondą. 2009 m. administracijos darbuotojų skaičius buvo 25 etatai, patvirtinti Seimo valdybos 2008 m. rugpjūčio 13 d. sprendimu Nr. 2381 „Dėl Lietuvos mokslo tarybos administracijos didžiausio leistino valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis ir gaunančių darbo užmokestį iš valstybės biudžeto ir valstybės piniginių fondų, pareigybių skaičiaus patvirtinimo“.

Priėmus MSI, Tarybai išaugo vykdomų darbų ir mokslo finansavimo apimtys. 2009 m. gruodžio 21 d. nutarimu Nr. VII-23 Taryba, atsižvelgdama į Švietimo ir mokslo ministro 2009 m. lapkričio 26 d. rašte Nr. 40-11-R-8587 pateiktą siūlymą perimti Lietuvos valstybinio mokslo ir studijų fondo (toliau – Fondas) funkcijas, susijusias su programiniu konkursiniu mokslinių tyrimų finansavimu, užtikrino Fondo įsipareigojimų mokslininkams tęstinumą 2010 metais. Išaugus darbų apimtims, administracijai (Mokslo fondui) tapo būtinos papildomos pareigybės. Seimo valdybos 2009 m. rugsėjo 23 d. sprendimu Nr. SV-S-392 „Dėl didžiausio leistino valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis ir gaunančių darbo užmokestį iš valstybės biudžeto ir valstybės piniginių fondų, pareigybių skaičiaus Lietuvos mokslo taryboje patvirtinimo“, iš viso Tarybos administracijai patvirtinta 40 etatų iš valstybės biudžeto lėšų ir 8 etatai iš Techninės paramos lėšų. Tokiu būdu pasirengta administracijos pertvarkai į Tarybos Mokslo fondą.

### 5.3. Patariamoji Tarybos veikla

Taryba nuosekliai vykdė savo kaip patariamąsios institucijos Seimu ir Vyriausybei funkcijas. 2009 m. šalyje iš esmės nebevyko 2008 m. prasidėjusios diskusijos dėl ilgalaikės nacionalinės mokslo ir studijų sistemos plėtros strategijos ir jos koncepcijos rengimo. Taryba 2009 m. gruodžio 21 d. posėdyje dar kartą įvardijo, kad tokia strategija būtina, norint tikslingai ir efektyviai plėtoti šalies aukštojo mokslo, mokslinių tyrimų inovacijų sistemą ir priėmė kreipimąsi į šiuo klausimu suinteresuotas valstybės institucijas. Taryba numato 2010 m. skirti daug dėmesio reikalingų įžvalgų kūrimui.

Daug dėmesio 2009 m. Taryba skyrė humanitarinių ir socialinių mokslų raidai Lietuvoje. 2009 m. gegužės 04 d. Taryboje surengtas tarptautinis seminaras „Humanitarinių ir socialinių mokslų strategija“. Seminare perskaityti pranešimai: „Humanitariniai ir socialiniai mokslai Lietuvoje bei valstybės kūrimo uždaviniai“ (LR Seimo narys Mantas Adomėnas), „HSM politikos kryptys Mokslo ir studijų įstatyme“ (Švietimo ir mokslo ministro patarėjas P. Subačius), „Europos mokslo fondo požiūris į humanitarinių mokslų vaidmenį Europoje“ (Europos mokslo fondo Humanitarinių mokslų padalinio vadovė N. Kancewicz-Hoffman), „Po penkerių metų: šiandieninės HSM strategijos gairės“ (Švietimo ir mokslo ministerijos sekretorius G.Viliūnas), „Mūsų humanitariniai mokslai ir Lietuvos visuomenės raida: sąveikos ir įtampos“ (Lietuvių literatūros ir tautosakos instituto docentas D. Kuolys), „Tyrimų infrastruktūra ir plėtra – strateginis HSM sprendimas“ (Tarybos narys A. Krupavičius), „Lietuvos HSM tarptautiškumo poreikiai ir galimybės“ (Tarybos HSM komiteto pirmininkė R. Marcinkevičienė). Surengta apvaliojo stalo diskusija.

Tarybos paskirti atstovai dalyvavo įvairiose darbo grupėse, pvz., Švietimo ir mokslo ministerijos darbo grupėje, kuri rengė poįstatyminių teisės aktų projektus „Dėl Valstybinių mokslinių tyrimų institutų steigimo reikalavimų, jų kvalifikacinių reikalavimų ir jų veiklos priežiūros tvarkos ir dėl mokslo tyrimo instituto direktoriaus konkurso organizavimo ir komisijos sudarymo tvarkos“, darbo grupėje, kuri išanalizavo ir įvertinto esamus Studijų kokybės vertinimo centro nuostatus bei parengė siūlymus dėl šių nuostatų pakeitimų, darbo grupėje, kuri parengė studijų programų, mokslo ir studijų institucijų išorinio vertinimo ir akreditavimo tvarkų projektus, LR Seimo Švietimo mokslo ir kultūros sudarytoje grupėje, kuri parengė akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus veiklos nuostatus, taip pat darbo grupėje, kuri rengė Aukštojo mokslo tarybos veiklos nuostatus. Tarybos mokslinė sekretorė B. Serafinavičiūtė dalyvauja suformuotos Aukštojo mokslo tarybos veikloje ir kt.

Sudaryta užsienio ekspertų grupė Lietuvos mokslinių tyrimų infrastruktūros plėtros gairių projektams įvertinti. Lietuvos mokslinių tyrimų infrastruktūros plėtros gairių projektus grupės nariai įvertino pagal Europos strateginio mokslinių tyrimų infrastruktūrų forumo (ESFRI) parengtas Europos mokslinių tyrimų infrastruktūrų plėtros gaires („ESFRI, *European Roadmap for Research Infrastructures, Roadmap 2008, Luxembourg*“: ES leidinių biuras, 2008).

Taryba teikė siūlymus ir išvadas dėl įvairių Lietuvos Respublikos teisės aktų projektų, nagrinėjo apeliacijas mokslo laipsnių nostrifikacijos ir akademinės etikos pažeidimo klausimais, mokslo ir studijų institucijų prašymus suteikti doktorantūros teisę. Taryba taip pat vykdė darbus, kurie jai pavesti įvairiais teisės aktais ar valstybinių įstaigų prašymu. Pvz., Švietimo ir mokslo ministerijos prašymu Taryba 2009 m. skubos tvarka pateikė pasiūlymą dėl magistrantūros vietų

skaičiaus paskirstymo, kuris rėmėsi šiais kriterijais: universiteto mokslinės produkcijos dalis iš visos tam tikros srities mokslinės produkcijos, sąlyginio mokslininko mokslinė produkcija, tarptautinių mokslo projektų lėšos, studentų tarptautiškumas.

### *5.3.1. Kandidatų į valstybės stipendijas ir premijas paraiškų vertinimas*

Vadovaudamiesi „Valstybės stipendijų mokslininkams konkurso kriterijų ir konkurso organizavimo tvarkos aprašu” (patvirtintas LR Švietimo ir mokslo ministro 2008 m. rugsejo 26 d. įsakymu Nr. ISAK-2641), Tarybos komitetai išnagrinėjo valstybės stipendijų konkursui pateiktas pretendentų paraiškas. Humanitarinių ir socialinių mokslų srityse rekomenduota pritarti 6 paraiškoms gauti 2009 m. valstybės stipendijas jauniems mokslininkams ir 4 paraiškoms gauti 2009-2010 m. aukščiausio laipsnio valstybės stipendijas nusipelnusiems mokslininkams. Gamtos ir technikos mokslų srityse atitinkamai rekomenduota pritarti 9 ir 6 paraiškoms. Švietimo ir mokslo ministerijai pasiūlyta aprašo pataisų.

Įvertintos kandidatų, 2009 m. pretendavusių gauti Švietimo ir mokslo ministerijos įsteigtas Mokslo premijas lietuvių kilmės užsieniečiams mokslininkams bei Lietuvos Respublikos pilietybę turintiems mokslininkams, gyvenantiems užsienyje, paraiškos ir veikla. Vertinimai pateikti Švietimo ir mokslo ministerijai.

### *5.3.2. Tarybos parengtos studijos*

Tarybos ekspertų grupė parengė „Lietuvos humanitarinių ir socialinių mokslų institutų plėtros ir konsolidavimo galimybių studiją”. Studijos rengėjai surengė du susitikimus su Lietuvos humanitarinių ir socialinių mokslų institutų atstovais bei išnagrinėjo devynių mokslo institutų – Darbo ir socialinių tyrimų instituto, Kultūros, filosofijos ir meno instituto, Lietuvių kalbos instituto, Lietuvių literatūros ir tautosakos instituto, Lietuvos agrarinės ekonomikos instituto, Lietuvos istorijos instituto, Lietuvos mokslų akademijos Ekonomikos instituto, Socialinių tyrimų instituto, Teisės instituto pateiktas savianalizes. Studija ir rekomendacijos pateiktos Švietimo ir mokslo ministerijai, kurių pagrindu buvo priimti nutarimai dėl institutų reformos ir mokslo veiklos.

Tarybos ekspertų grupė parengė galimybių studiją dėl Informatikos ir informacinių technologijų mokslo centro steigimo poreikio ir galimybių Matematikos ir informatikos instituto ir Vilniaus universiteto pagrindu. Studija ir išvados pateiktos Švietimo ir mokslo ministerijai.

Tarybos ekspertų grupė parengė tiriamąją studiją, kurioje buvo pateiktas mokslo tiriamojo darbo „Mikroelektromechaninių sistemų (MEMS) technologijos taikomosiose stebėsenos sistemose” įvertinimas. Išvados pateiktos LR Krašto apsaugos ministerijai.

### *5.3.3. Valstybės lėšomis 2009 m. prašomų finansuoti mokslo leidinių paraiškų vertinimas*

Išnagrinėtos Lietuvos mokslo ir studijų institucijų paraiškos dėl periodinių ir neperiodinių mokslo leidinių, kurių leidyba 2009 m. būtų finansuota valstybės biudžeto lėšomis. Nagrinėjant paraiškas remtasi „Mokslinių leidinių finansavimo iš valstybės biudžeto lėšų 2009 metais principų aprašu“ (patvirtintas Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2008 m. lapkričio 13 d. įsakymu Nr. ISAK-3145) ir „Mokslinių leidinių finansavimo iš valstybės biudžeto lėšų nuostatais“ (patvirtinti Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2005 m. gruodžio 8 d. įsakymu Nr. ISAK-2518; Žin., 2005, Nr. 146-5334). Vertinimo išvados ir rekomendacijos pateiktos Švietimo ir mokslo ministerijai.

Humanitarinių ir socialinių mokslų srityse iš viso pateiktos 49 periodinių mokslo leidinių paraiškos. Jas išnagrinėjus nutarta 26 leidinius laikyti išskirtinai finansuotiniais, 14 – finansuotiniais, 9 – nefinansuotiniais. Gamtos ir technikos mokslų srityse iš viso pateiktos 29 paraiškos. Jas išnagrinėjus nutarta 24 leidinius laikyti finansuotiniais, 5 – nefinansuotiniais.

Humanitarinių ir socialinių mokslų srityse neperiodinių mokslo leidinių paraiškas pateikė 10 mokslo ir studijų institucijų. Iš viso pateikta 77 paraiškos: 42 mokslinių monografijų paraiškos (iš jų rekomenduota remti 7), 12 mokslo šaltinių paraiškų (rekomenduota remti 5), 11 tęstinių mokslo leidinių paraiškų (rekomenduota remti 6), 4 mokslo straipsnių rinkinių paraiškas (3 rekomenduota remti), 2 žodynų paraiškos (1 rekomenduota remti). Gamtos ir technikos mokslų srityse iš gautų 5 paraiškų 2 leidinius rekomenduota remti, 3 – neremti.

Atsižvelgiant į tai, kad paramos mokslinių leidinių leidybai klausimas nuo 2010 m. perduodamas Lietuvos mokslų akademijai, Taryba delegavo du atstovus į sudaromą ekspertų grupę.

### *5.3.4. Valstybinių mokslų tyrimų institutų įstatų projektų ekspertinis vertinimas*

Atlikta Lietuvos valstybinių mokslų tyrimų institutų (Lietuvių kalbos instituto, Lietuvių literatūros ir tautosakos instituto, Lietuvos istorijos instituto, Lietuvos kultūros tyrimų instituto, Socialinių tyrimų instituto (akademijos), Lietuvos teisės instituto, Tekstilės instituto, Higienos instituto ir penkių reorganizavimo principu steigiamų mokslo centrų) įstatų (ir susijusių dokumentų) projektų ekspertizė. Siūlymai bei išvados pristatyti ir pateikti Švietimo ir mokslo ministerijai.

### *5.3.5. Tarybos komisija išaiškinimams dėl konkrečių paslaugų priskyrimo MTEP'ui*

2009 m. rugpjūčio 31 d. tarybos valdyba, atsižvelgdama į tai, kad šiuo metu Lietuvos mokslo ir studijų sistemoje institucijos susiduria su sunkumais nustatydamas ar konkreti paslauga yra neatsiejama mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros (toliau – MTEP) dalis, bei

atsižvelgdama į tai, kad Taryba yra ekspertinė bei konkursinį programinį finansavimą įgyvendinanti institucija, suformavo komisiją išaiškinimams dėl konkrečių paslaugų priskyrimo MTEP'ui teikti.

#### 5.4. Tarybos dalyvavimas įgyvendinant mokslinių tyrimų, eksperimentinės (socialinės, kultūrinės) plėtros ir kitas programas

Taryba, rengdamasi intensyviai dalyvavimui įgyvendinant mokslinių tyrimų, eksperimentinės (socialinės, kultūrinės) plėtros programas, parengė ir 2009 m. gruodžio 21 d. nutarimu Nr. VII- 22 patvirtintu Mokslinių tyrimų projektų konkursinio finansavimo tvarkos aprašą.

##### *5.4.1. Nacionalinės mokslo programos*

Taryba parengė ir pradėjo įgyvendinti programinį konkursinį mokslinių tyrimų finansavimo modelį. Viena iš pagrindinių priemonių tokiam modeliui įgyvendinti yra Nacionalinės mokslo programos (toliau – NMP) – visuma mokslinių tyrimų ir jiems vykdyti būtinų metodų ir priemonių, sukuriančių sąlygas valstybei ir visuomenei spręsti strategiškai svarbias problemas. Programos sutelktų Lietuvos mokslinį potencialą bei finansinius išteklius ir inicijuotų naujus konkursinius bei koordinuotų jau vykdomus (tarp jų tarptautinio bendradarbiavimo pagrindu) mokslinius tyrimus. Siekiant užtikrinti didžiausios kompetencijos mokslinių tyrimų finansavimą ir skatinti Lietuvos mokslo konkurencingumą, programų įgyvendinimo priemonių vykdytojai atrenkami viešo konkurso būdu. Taryba vadovavosi 2008 m. liepos 16 d. LR Vyriausybės nutarimu Nr. 731 „Dėl Nacionalinių mokslo programų nuostatų patvirtinimo“ (Žin., 2008, Nr. 85-3382) ir 2008 m. spalio 1 d. LR Vyriausybės nutarimu Nr. 980 „Dėl Nacionalinių mokslo programų sąrašo patvirtinimo“ (Žin., 2008, Nr. 116-4427). Į NMP sąrašą įrašytos šešios programos: „Valstybė ir tauta: paveldas ir tapatumas“, „Socialiniai iššūkiai nacionaliniam saugumui“, „Lėtinės neinfekcinės ligos“, „Ateities energetika“, „Lietuvos ekosistemos: klimato kaita ir žmogaus poveikis“ ir „Saugus ir sveikas maistas“.

2009 m. birželio 1 d. nutarimu Nr. VII–16 Taryba patvirtino NMP įgyvendinimo tvarkos aprašą, detalizuojantį programų rengimo, vertinimo, vykdymo, programos priemonėms įgyvendinti skirtų mokslinių tyrimų projektų konkursų, projektų vykdymo, programos rezultatų apibendrinimo ir sklaidos veiklas.

Taryba parengė NMP „Socialiniai iššūkiai nacionaliniam saugumui“ (patvirtinta 2009 m. lapkričio 4 d. LR Vyriausybės nutarimu Nr.1424; Žin. 2009, Nr.134-5843). Patvirtinta šios programos vykdymo grupė (Tarybos 2009 m. gruodžio 21 d. nutarimas Nr. VII-24). Baigtas rengti programos detalusis planas.



2009 m. Taryba parengė NMP „Valstybė ir tauta: paveldas ir tapatumas”. Kvietimai teikti paraiškas pagal programą „Socialiniai iššūkiai nacionaliniam saugumui” ir programą „Valstybė ir tauta: paveldas ir tapatumas” numatomi paskelbti 2010 m. pirmame ketvirtyje.

2009 m. gruodžio mėn. patvirtintos NMP „Lėtinės neinfekcinės ligos” „Lietuvos ekosistemos: klimato kaita ir žmogaus poveikis”, „Ateities energetika” rengimo darbo grupės. Numatoma, kad NMP bus patvirtintos ir pirmieji kvietimai teikti paraiškas pagal šias programas bus paskelbti 2010 m. pirmoje pusėje.

#### *5.4.2. Nacionalinė lituanistikos plėtros 2009–2015 metų programa*

2009 m. Taryba parengė ir gegužės 8 d. nutarimu Nr. VII-15 patvirtino “Nacionalinės lituanistikos plėtros 2009–2015 metų programos įgyvendinimo aprašą” (programa patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009 m. balandžio 15 d. nutarimu; Žin., 2009, Nr. 48-1904). Tarybos Humanitarinių ir socialinių mokslų komitetas patvirtino Nacionalinės lituanistikos plėtros 2009-2015 metų programos vykdymo grupę. Daugiau apie šią programą žr. priedą.

#### *5.4.3. Lietuvos valstybinio mokslo ir studijų fondo vykdytų veiklų, susijusių su programiniu konkursiniu mokslinių tyrimų finansavimu, perėmimas*

2009 m. gruodžio 21 d. nutarimu Nr. VII- 23 Taryba, atsižvelgdama į MSĮ sąlygotus mokslo ir studijų sistemos pokyčius bei Švietimo ir mokslo ministro 2009 m. lapkričio 26 d. rašte Nr. 40-11-R-8587 pateiktą siūlymą perimti Lietuvos valstybinio mokslo ir studijų fondo funkcijas, susijusias su programiniu konkursiniu mokslinių tyrimų finansavimu, patvirtino tvarkų aprašus, reikalingus užtikrinti šių veiklų tęstinumą 2010 metais:

- moksliniai tyrimai, vykdomi pagal prioritetines Lietuvos mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros 2007–2010 metų kryptis (patvirtintos LR Vyriausybės 2007 m. vasario 7 d. nutarimu Nr. 166; Žin., 2007, Nr. 21-766),
- Aukštųjų technologijų plėtros 2007–2013 metų programa (patvirtinta LR Vyriausybės 2006 m. spalio 24 d. nutarimu Nr. 1048; Žin., 2006, Nr. 114-4356),
- Pramoninės biotechnologijos plėtros 2007–2010 metų programa (patvirtinta LR Vyriausybės 2006 m. spalio 24 d. nutarimu Nr. 1050; Žin., 2006, Nr. 114-4359),
- parama mokslo kūrinių autoriams,
- parama mokslininkams stažuotojams.

Perimti mokslinius tyrimų projektai, vykdomi pagal tarpvalstybinius susitarimus su Ukraina, Prancūzija (programa „Žiliberas“), Kinijos Respublika (Taivanis) ir Latvijos Respublika, kurie pagal dvišalių (trišalių) komitetų nutarimus turi būti tęsiami 2010 ir vėlesniais metais.

#### *5.4.4. Tarybos dalyvavimas rengiant slėnių ir Nacionalines kompleksines programas*

Taryba, Švietimo ir mokslo ministerijos prašymu, 2009 m. aktyviai įsitraukė į slėnių ir Nacionalinių kompleksinių programų (toliau – NKP) rengimo procesą.

Tarybos sudaryta ekspertų grupė parengė studiją, kurioje pateikta informacija apie slėnių programų mokslinių kryptių vystymo infrastruktūros ir įrangos projektų sąsajas su NKP žmogiškųjų išteklių rengimo ir kompetencijų tobulinimo projektais, pateikti siūlymai dėl NKP projektų arba NKP projektų papildymo žmogiškųjų išteklių rengimo ir kompetencijų tobulinimo aspektais. Studija ir išvados 2009 m. gegužės mėn. pateiktos Švietimo ir mokslo ministerijai.

2009 m. gegužės mėn. sudaryta NKP galimybių studijų ir NKP projektų vertinimo grupė. Atsižvelgdama į galimybių studijų parengimo technines užduotis, ekspertai išnagrinėjo šešias galimybių studijas (Humanitarinių ir socialinių mokslų, Tvaraus gamtinės aplinkos naudojimo, Paslaugų sektoriaus inovacijų, Žinių vadybos ir inovacijų, Transporto ir Civilinės inžinerijos), taip pat pagal gaires NKP projekto vertintojams ekspertų grupė išnagrinėjo du NKP projektus (Medicinos mokslų ir Kūrybinių industrijų). 2009 m. birželio mėn. parengta studija, kurioje įvertintas parengtų galimybių studijų atitikimas Galimybių studijų parengimo techninei užduočiai, pateikti siūlymai dėl mokslui imlių subsektorių, kuriems turėtų būti parengtos NKP, įvertinti parengti NKP projektai.

2009 m. liepos mėn. Taryba patvirtino ekspertų grupę, kuri rugsėjo mėn. parengė studiją. Studijoje, atsižvelgus į konkrečių NKP įgyvendinimui pirmajame etape numatytas lėšas, kiekvienoje konkrečioje NKP buvo rekomenduotos preliminarios lėšų proporcijos pagal Bendrojoje nacionalinėje kompleksinėje programoje esančias veiklų grupes bei išskirti pagrindiniai atitinkamos NKP tikslai ir uždaviniai pagal atskiras Bendrosios nacionalinės kompleksinės programos veiklų grupes.

2009 m. Taryba Švietimo ir mokslo ministerijos buvo pakviesta dalyvauti NKP idėjų konkurso įgyvendinime. Taryba paskelbė kvietimą teikti paraiškas NKP projektų idėjų konkursui. Iš viso gauta 19 paraiškų 12-ai NKP, kai kurioms NKP buvo pateikta po kelias paraiškas. Tarybos patvirtinta ekspertų grupė atliko šių paraiškų ekspertinį vertinimą. Galutinį sprendimą, vadovaudamasi Tarybos pateiktu vertinimu, priėmė Švietimo ir mokslo ministerija.

Tarybos sudaryta ekspertų grupė atliko Jungtinių tyrimų programų projektų ekspertinį vertinimą, atsižvelgdama į Jungtinių tyrimų programų rengimo ir įgyvendinimo aprašo, patvirtinto švietimo ir mokslo ministro 2009 m. liepos 10 d. įsakymu Nr. ISAK-1475 nurodytą rodiklių įgyvendinimo rezultatų pagrįstumą. Apibendrinamoji išvada pateikta Švietimo ir mokslo ministerijai.

Tarybos ekspertai atliko slėnių projektų paraiškų ekspertinį vertinimą. Buvo įvertinti gautų projektų paraiškų tikslai, uždaviniai, veiklų bei siekiamų rezultatų atitikimas Jungtinėms tyrimų programoms bei pateikti įrangos sąrašai. Išvados pateiktos Šveitimo ir mokslo ministerijai.

#### 5.5. Programinio ir konkursinio mokslinių tyrimų, eksperimentinės (socialinės, kultūrinės) plėtros darbų finansavimo įgyvendinimas

##### *5.5.1. Nacionalinės lituanistikos plėtros 2009–2015 metų programos įgyvendinimas*

Nacionalinė lituanistikos plėtros 2009–2015 metų programa tapo pirmąja programa, per kurią 2009 m. Taryba pradėjo įgyvendinti programinį ir konkursinį mokslinių tyrimų finansavimą. 2009 m. birželio 1–15 d. vyko I-asis projektų paraiškų priėmimas pagal keturias programos priemones (moksliniai tyrimai; svarbiausių lituanistikos mokslinių tyrimų sintetinių veikalų ir fundamentinių lituanistikos šaltinių parengimas ir leidyba; monografijų, tęstinių mokslo studijų rengimas ir leidyba; tarptautinių lituanistikos mokslo renginių rėmimas). Prioritetas buvo teiktas projektų, kuriuose numatytas kelių programos priemonių įgyvendinimas, paraiškoms. Humanitarinių ir socialinių mokslų komitetas sudarė ekspertų grupę gautoms paraiškoms vertinti. Iš viso pateiktos 85 paraiškos. Nemaža dalis projektų apėmė kompleksinius kelių krypčių, įvairių mokslo šakų mokslininkų tyrimus. Ekspertų ir vykdymo grupės atrinko, o Humanitarinių ir socialinių mokslų komitetas patvirtino 40 konkursą laimėjusių projektų. 2009 m. laimėjusiems projektams finansuoti skirta 1140 tūkst. Lt.

2009 m. lapkričio 09 d. patvirtintas programos II kvietimas teikti projektų paraiškas pagal visas programos priemones.

Daugiau apie šią programą žr. 1 priede.

2009 m. gruodžio 2 d. surengtas seminaras „Nacionalinės lituanistikos plėtros 2009–2015 m. programa: įgyvendinimas, aktualijos, perspektyvos“, kuriame aptarta programos eiga, pasidalinta projektų rengimo, atrankos ir vykdymo patirtimi.

##### *5.5.2. Parama mokslininkų ir kitų tyrėjų asociacijoms*

Vadovaudamasi MSĮ 66 straipsniu, Taryba parengė ir 2009 m. birželio 1 d. nutarimu Nr. VII–17 patvirtino Paramos studentų sąjungoms ir organizacijoms, dėstytojų, mokslininkų ir kitų tyrėjų organizacijoms, studentų mokslinėms draugijoms ir kitoms asociacijoms skyrimo tvarkos aprašą. Remiantis aprašu, sudaryta komisija vertinti organizacijų paraiškoms ir priimti sprendimus dėl paramos skyrimo.

2009 m. paskelbti du kvietimai teikti paraiškas atrankos konkursui dėl dalinės finansinės paramos asociacijų veikloms 2009 m. liepos mėn. Taryba konkurso būdu paskirstė 300 000 Lt, o rugsėjo mėn. – 99 865 Lt asociacijų veiklai iš dalies finansuoti. Parama asociacijoms buvo

skirstoma veiklai, susijusiai su mokslo ir studijų sistemai keliamų tikslų įgyvendinimu ir mokslo ir studijų plėtrai svarbių problemų sprendimu. Vertinant asociacijų veiklą, remtasi šiais pagrindiniais kriterijais:

- asociacijos bei mokslo ir studijų sistemai keliamų tikslų dermė,
- asociacijos veiklos aktualumas Lietuvos mokslo ir studijų plėtrai,
- organizacijos ir projekte nurodytos veiklos tęstinumas,
- organizacijos patirtis įgyvendinant projektus.

Atsižvelgta ir į asociacijos dalyvavimą tarptautinėse organizacijose, veiklos apimtis ir žinomumą, paraiškos kokybę ir lėšų pagrįstumą. Naujai susikūrusioms asociacijoms, turinčioms aiškia veiklos perspektyvą ir potencialą, parama skirta veiklai pradėti.

### *5.5.3. Parama trumpalaikėms tyrėjų išvykoms*

Šios veiklos tikslas – skatinti tyrėjus kelti mokslinę kvalifikaciją, didinti tyrėjų tarptautinį mobilumą, remti Lietuvos mokslinių tyrimų rezultatų tarptautinę sklaidą.

Vadovaudamasi MSĮ 77 straipsnio 9 dalimi, Taryba parengė ir 2009 m. spalio 12 d. nutarimu Nr. VII-21 patvirtino Paramos dėstytojų, mokslininkų ir kitų tyrėjų mokslinėms stažuotėms, dalyvavimui mokslinėse konferencijose užsienyje ir dėstytiui užsienio mokslinėse institucijose skyrimo 2009 metais tvarkos aprašą.

Remiantis aprašu, sudaryta komisija vertinti paraiškoms ir priimti sprendimams dėl paramos skyrimo. Kvietimai teikti paraiškas paskelbti spalį ir lapkritį. Pirmojo kvietimo metu gauta 203 paraiškos, antrojo kvietimo metu – 62. Konkurso būdu 2009 m. šiai veiklai paskirta 12 2981 Lt.

## 5.6. Lietuvoje vykdomos mokslinės veiklos vertinimas

*5.6.1. Mokslo darbuotojų, dirbančių humanitarinių ir socialinių mokslo srityse, minimalūs kvalifikaciniai pareigybių reikalavimai*

Vadovaudamasi MSĮ 59 straipsnio 6 dalimi, Taryba parengė ir 2009 m. spalio 12 d. nutarimu Nr. VII-20 patvirtino „Mokslo darbuotojų, dirbančių humanitarinių ir socialinių mokslo srityse, minimalūs kvalifikaciniai pareigybių reikalavimai“.

Tarybos puslapyje paskelbti atsakymai į dažniausiai užduodamus klausimus dėl minimalių kvalifikacinių reikalavimų, įvyko keletas susitikimų su akademinės bendruomenės atstovais.

### *5.6.2. Mokslo doktorantūros nuostatų projekto rengimas*

Taryba, vadovaudamasi MSĮ 48 straipsnio 5 dalimi, parengė Mokslo doktorantūros nuostatų (toliau – nuostatai) projektą ir 2010 m. sausio 27 d. jį pateikė LR Švietimo ir mokslo ministerijai. Nuostatus tvirtins Lietuvos Respublikos Vyriausybė.

Rengiant nuostatų projektą, konsultuotasi su akademinė bendruomene. Lietuvos universitetų rektorių konferencija (toliau – LURK), ypač jos Mokslo komitetu, per visą diskusijų laikotarpį mokslininkai ir institucijos aktyviai teikė pastabų ir siūlymų, kurie aptarti susitikimų su Tarybos atstovais metu.

2009 m. spalio 12 d. nuostatų projektas pateiktas svarstyti akademinėi bendruomenei. Iki lapkričio 2 d. gauta per trisdešimt mokslininkų, mokslininkų grupių bei institucijų ir organizacijų atsiliepimų. Lapkričio 2 d. Taryboje įvyko vieša diskusija, skirta aptarti Doktorantūros nuostatų projektą. Diskusijoje dalyvavo per šimtą suinteresuotų mokslo ir studijų institucijų ir akademinės bendruomenės atstovų. Lapkričio 9 d. nuostatų projektas aptartas Tarybos atstovų ir LURK Mokslo komiteto narių susitikime.

Pagal pareikštas pastabas ir diskusijų metu gautus siūlymus pataisytas nuostatų projektas spalio 15 d. išplatintas akademinėi bendruomenei. Gruodžio 4 d. Taryboje vyko susitikimas su LURK Mokslo komiteto nariais, kuriame vėl aptartas patobulintas doktorantūros nuostatų projektas. Antrasis viešas dokumento projekto aptarimas įvyko gruodžio 21 d. Tarybos plenariniame posėdyje. Paskutinis viešas nuostatų projekto svarstymas įvyko sausio 25 d. Tarybos plenariniame posėdyje ir parengtą projektą Taryba pateikė LR Švietimo ir mokslo ministerijai.

### *5.6.3. Lietuvos mokslo ir studijų institucijų 2008 m. mokslo (meno) darbų vertinimas*

Vadovaudamiesi Švietimo ir mokslo ministerijos sudarytos ekspertų grupės paruošta “Mokslo ir studijų institucijų mokslo (meno) darbų vertinimo metodika” (toliau – metodika), patvirtinta Švietimo ir mokslo ministro 2009 m. birželio 29 d. įsakymu Nr. ISAK-1321, Tarybos ekspertai vertino 2008 m. mokslo ir studijų institucijų mokslo (meno) darbus. Metodika pagrįsta ankstesniųjų metodikų svarbiausiais vertinimo kriterijais, tačiau drauge orientuota į naujuoju MSĮ nustatytus kokybinio (vidinio ir ekspertinio) mokslo (meno) darbų vertinimo principus. Metodikoje nurodyta, kad ji galioja tik vertinant 2008 m. institucijų mokslo (meno) darbus.

Humanitarinių ir socialinių mokslų (toliau – HSM) sričių mokslo produkciją vertinę ekspertai (grupės vadovas A. Krupavičius) vertino publikuotus mokslo darbus, dalyvavimą tarptautinėse mokslo programose ir taikomuosius mokslinius tyrimus pagal sutartis su ūkio ir viešojo sektoriaus subjektais. Pagal metodiką HSM srityse išskirti I ir II lygmens mokslo darbai. I lygmeniui skirti tie aukščiausio lygio mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros darbai, kuriuos tokiais laikė pačios institucijos ir kokybės požiūriu atitinkamai įvertino Tarybos

ekspertai. Iš viso vertinti buvo pateikta 8215 HSM sričių mokslo darbų, iš jų kokybiniam vertinimui – per 1200.

Meno srities darbus vertino jungtinė Tarybos Humanitarinių ir socialinių mokslų komiteto ir Lietuvos kultūros ministerijos Meno tarybos ekspertų grupė (grupės vadovė G. Daunoravičienė). Vertinti buvo pateikta 4504 meno srities darbų.

Fizinių, biomedicinos ir technikos mokslų (toliau – FBT) sričių mokslo produkciją vertinę ekspertai (grupės vadovas G. Tamulaitis) vertino tris mokslinės veiklos rūšis: mokslo darbus (už juos numatyta skirti 65 proc. pagal mokslo produkciją skirstomų lėšų), dalyvavimą tarptautinėse mokslo programose (15 proc., padidinta dalis, palyginus su ankstesniais metais, siekiant skatinti tarptautiškumą) ir taikomuosius mokslinius tyrimus pagal sutartis su ūkio subjektais (20 proc., padidinta dalis, palyginus su ankstesniais metais, siekiant skatinti taikomuosius mokslus).

Vertinimo rezultatai pateikti Švietimo ir mokslo ministerijai. Ekspertų grupės Švietimo ir mokslo ministerijai pateikė siūlymų, kaip metodika turėtų būti taisoma ir tobulinama. Tarybos ekspertai pabrėžė, kad metodika turi remtis kokybinio vertinimo principais.

Atsižvelgdama į Nuostatus, Taryba numatė įkurti nuolat veikiančią Mokslinės veiklos vertinimo komisiją.

#### *5.6.4. Aukštųjų mokyklų vadovėlių kokybės vertinimo komisija*

2009 m. Taryboje dirbo Aukštųjų mokyklų vadovėlių kokybės vertinimo komisija. Švietimo ir mokslo ministro 2009 m. sausio 19 d. įsakymu Nr. ISAK-108 „Dėl Aukštųjų mokyklų vadovėlių kokybės vertinimo komisijos nuostatų patvirtinimo“ (Žin., 2009, Nr. 12-487) patvirtinus naujus Aukštųjų mokyklų vadovėlių kokybės vertinimo komisijos nuostatus, Komisijos funkcijos buvo susiaurintos, apribojus jas vadovėlių rankraščių ekspertinio vertinimo organizavimu ir išvadų dėl vadovėlio rankraščio kokybės teikimu bei vadovėlio žymos suteikimu. Nuo 2009 m. atskiru ministro įsakymu nebeskiriamas finansavimas aukštųjų mokyklų bendrųjų vadovėlių leidybai. Kadangi naujuose Nuostatuose Tarybai nebenumatyta atsakomybė aukštojo mokslo (studijų) srityje, Taryba kreipėsi į Švietimo ir mokslo ministeriją, siūlydama peržiūrėti Aukštųjų mokyklų vadovėlių kokybės vertinimo komisijos nuostatus ir šią komisiją perduoti kitai institucijai.

#### 5.7. Tarptautinis bendradarbiavimas

Naujoms funkcijoms įgyvendinti Tarybai labai svarbu plėtoti ryšius su Europos šalių – Norvegijos, Švedijos, Danijos mokslo tarybomis. Tokie ryšiai būtini Lietuvai siekiant integruotis į Europos mokslinių tyrimų erdvę, mokslinių tyrimų tinklus ir technologijų platformas, tariantis dėl tarptautinės Lietuvos mokslo ekspertizės, dėl užsienio ekspertų konkursiniams projektams vertinti. Taryba glaudžiai bendradarbiavo su Europos mokslo fondu (*European Science Foundation*), ir pasirašė memorandumą dėl Lietuvos atstovavimo Europos mokslo fonde. Bendradarbiaujama su Europos mokslinių tyrimų taryba (*European Research Council*), į kurą siekiant stiprinti gebėjimus mokslo finansavimo bei mokslinių tyrimų programų administravimo srityje, buvo komandiruoti Tarybos administracijos specialistai.

Taryba yra asocijuota HERA (*Humanities in European research area*) ERA-NET programos narė. Tarybos atstovai (R. Marcinkevičienė ir A. Krupavičius) taip pat yra 7-osios Bendrosios programos (7BP) programos Socialinių ir humanitarinių mokslų komiteto nariai.

2009 m. spalio 29-30 d. Tarybos Humanitarinių ir socialinių mokslų komiteto pirmininkė R. Marcinkevičienė dalyvavo Europos mokslo fondo (EMF) Nuolatinio humanitarinių mokslų komiteto (NHMK) posėdyje Strasbūre. HSM komiteto pirmininkė R. Marcinkevičienė programos valdyboje yra paskirta nacionaline Lietuvos atstove (pakeitė anksčiau atstovu buvusį Leonidą Donskį).

Taryba dalyvauja Europos Sąjungos (toliau – ES) šalių mokslo tarybų asociacijoje. Vienoje 2009 m. gegužės 14-15 d. vyko XX konferencija, kurioje Lietuvai atstovavo Tarybos pirmininkas E. Butkus. Taryba nuo 2004 m., kai įstojus į ES buvo pakviesta prisijungti, dalyvauja šiuose reguliariuose susitikimuose. Kasmetinėse konferencijose aptariamos Europos šalių mokslo politikos aktualijos. Šiais metais pagrindinė tema buvo mokslo strateginiai uždaviniai ir tyrimų finansavimas ekonomikos nuosmukio laikotarpiu. Beveik visose ES šalyse nuo praeitų metų vidurio prasidėjo ūkio recesija. Kyla klausimas, kaip mokslas gali prisidėti sprendžiant ekonomikos problemas. Kitas uždavinys – išlaikyti tyrimų lygį ir finansavimą, siekiant Barselonos tikslų. E. Butkus pristatė Tarybos funkcijų pasikeitimą ir numatomas vykdyti programas, priimtą naują mokslo ir studijų įstatymą bei iškilusius uždavinius plėtojant mokslo vaidmenį šalyje.

Plėtodama tarptautinius mokslinius ryšius, Taryba 2009 m. tęsė bendradarbiavimą su Europos moksliniais tinklais. 2009 m. birželio 16 d. Tarybos Humanitarinių ir socialinių mokslų komiteto pirmininkė R. Marcinkevičienė dalyvavo Londone vykusiame HERA ERA-NET programos valdybos posėdyje. 2009 m. birželio 25-26 d. Paryžiuje ir 2009 m. rugsėjo 23 d. Lisabonoje Tarybos mokslinė sekretorė B. Serafinavičiūtė dalyvavo BiodivERsA ERA-NET

susitikimuose, kurių metu aptartos galimybės įtraukti naujas šalis programos antrame etape. 2010 m. sausį Europos Komisijai pateikta paraiška dėl programos antro etapo finansavimo.

Tarybos Mokslo politikos skyriaus vedėjas G. Viliūnas aktyviai dalyvavo Jungtinio tyrimų centro Valdytojų tarybos Bendrosios strategijos darbo grupės posėdžiuose, CREST komiteto jungtinio programavimo darbo grupės (CREST-GPC) posėdžiuose.

Lietuvos mokslo taryba su partneriais iš penkių šalių laimėjo 7 Bendrosios Programos OMC-NET veiklos „Mokslo politikos koordinavimas regionuose ir šalyse“ (angl. santrumpa TARGET) projektą. Pirmasis projekto dalyvių susitikimas įvyko 2009 m. liepos mėn. Projekte dalyvauja penkios mokslo viešąjį sektorių atstovaujančios institucijos (Prancūzijos Ekonomikos ir darbo ministerija, Slovėnijos TIA, Ispanijos XUNTA, Izraelio mokslo ministerijos mokslinių tyrimų taryba bei Lietuvos mokslo taryba), kurios tiesiogiai susijusios su mokslo politikos rengimu ir formavimu, bei trys tyrimus vykdančios institucijos (Jeruzalės Izraelio studijų institutas, Santjago de Kompostelos universiteto Inovacijų, struktūrinių pokyčių ir plėtros grupė, bei Edinburgo universiteto mokslo technologijų ir inovacijų instituto Innogen grupė. Projekto dalyviai aptarė savo šalių institucijų mokslo sąrangą ir jų atstovaujамų institucijų veiklas formuojant ir dalyvavimą įgyvendinant mokslo politiką. Nutarta siekti šių projekto tikslų – parengti ir praktiškai patikrinti viešojo sektoriaus mokslo politikos rekomendacijas ir priemonių kompleksą formuojant ir įgyvendinant tikslingą MTEP politiką. Projekto objektu pasirinktas sparčiai besiplėtojantis biotechnologijų sektorius, kuris gali būti pritaikomas medicinoje ir kitose srityse.

## **6. Institucijos veikla ir uždaviniai pagal specialiuosius pavedimus (Seimo nutarimus, valstybines programas ir pan.):**

### 6.1. ES struktūrinių fondų projektai

2009 metais Taryba vykdė kelis svarbius ES struktūrinių fondų projektus.

#### *6.1.1. Parama mokslininkų ir kitų tyrėjų mokslinei veiklai (visuotinė dotacija)*

2009 m. Taryba pradėjo ES struktūrinės paramos priemonės „Parama mokslininkų ir kitų tyrėjų mokslinei veiklai (visuotinė dotacija)“ valdymą. 2009 m. spalio 8 d. Finansų ministerija, Švietimo ir mokslo ministerija bei Taryba pasirašė sutartį dėl Visuotinės dotacijos valdymo. Vadovaujantis trišale sutartimi, Tarybai buvo priskirta dalis tarpinės bei dalis įgyvendinančios institucijų funkcijų. Sutartimi Tarybai pavesta:

- sukurti pareiškėjų atitikties bei naudos ir kokybės vertinimo kriterijus,
- sukurti projektų paraiškų vertinimo bei administravimo schemas.



Visuotinės dotacijos tikslas – konkurso būdu atrinkti bei finansuoti mokslininkų inicijuotus mokslinių tyrimų projektus. Galimi pareiškėjai – aukšto tarptautinio lygio mokslininkai (jaunieji bei patyrę). Projektų trukmė – nuo 2 iki 4 metų. Paramos suma – nuo 200 tūkst. Lt iki 1 mln. 600 tūkst. Lt. Visuotinė dotacija padengs iki 100 proc. numatomų išlaidų, susijusių su mokslinio tyrimo įgyvendinimu.

2009 m. gruodžio 30 d. buvo paskelbtas kvietimas teikti paraiškas. Priemonės administravimui Taryboje įkurtas Paramos tyrėjams skyrius. Šio skyriaus veikla (įskaitant ir darbo užmokestį) finansuojama iš ES struktūrinių fondų lėšų, gaunamų per Techninės paramos priemonę. Šiuo metu Taryba teikia atnaujintą paraišką Centrinei projektų valdymo agentūrai dėl Techninės paramos gavimo.

Buvo surengti 4 mokymai pareiškėjams, Mokslo fondo darbuotojai patys nuolat tobulina savo gebėjimus Vadovaujančiosios institucijos (LR Finansų ministerijos) bei Įgyvendinančios institucijos (Europos socialinio fondo agentūros) rengiamuose mokymuose.

#### *6.1.2. Lituanistika (VP1-3.1-ŠMM-02-V-01-001)*

Projektas vykdomas pagal 2007-2013 m. Žmogiškųjų išteklių plėtros veiksmų programos 3 prioritetą „Tyrėjų gebėjimų stiprinimas“. Projektas finansuojamas iš Europos socialinio fondo ir Lietuvos biudžeto lėšų.

2009 m. vasario 2 d. pasirašyta projekto „Lituanistika“ finansavimo ir administravimo sutartis. Šiuo projektu siekiama tobulinti socialinių ir humanitarinių mokslų tyrėjų kvalifikaciją ir kompetenciją. Šio tikslo siekiama pildant informacinę ekspertų atrinktų lituanistikos publikacijų elektroninę bazę. Per 2009 m. įvertinti 6582 mokslo veikalai, parengtos jų 1778 santraukos (bazė papildyta 1778 pilnais įrašais). Siekiant projekto tikslo, 2009 m. surengti mokymai socialinių ir humanitarinių mokslų tyrėjams ir studentams. Mokymuose iš mokslo ir studijų institucijų dalyvavo 90 tyrėjų ir 76 studentai. Plečiama bazės informacinė sistema, pradėtas kurti tezasauras bei parengta 50 personalijų bazės įrašų.

#### *6.1.3. Podoktorantūros (post doc) stažuočių įgyvendinimas Lietuvoje (VP1-3.1-ŠMM-01-V-01-001)*

Projektas vykdomas pagal 2007-2013 m. Žmogiškųjų išteklių plėtros veiksmų programos 3 prioritetą „Tyrėjų gebėjimų stiprinimas“. Projektas finansuojamas iš Europos socialinio fondo ir Lietuvos biudžeto lėšų.

2009 m. kovo 27 d. pasirašyta finansavimo administravimo sutartis. Projekto pabaiga 2011 m. kovo 27 d. Projekto tikslas – įgyvendinti podoktorantūrinių stažuočių sistemos plėtotę, įtraukiant į mokslinę veiklą universitetinių studijų trečiosios pakopos absolventus, sudaryti jiems

sąlygas pradėti savarankiškus mokslinius tyrimus, pasirengti mokslinei pedagoginei karjerai. Projektas leidžia stažuotojams rengtis savarankiškam tiriamajam darbui, kelti savo mokslinę, pedagoginę ir akademinės vadybos kvalifikaciją. Stažuotojai gali inicijuoti savas tyrimų temas, taip užtikrinant žmogiškųjų išteklių kompetencijos ir kvalifikacijos plėtrą.

Podoktorantūros stažuočių konkursui buvo pateiktos 145 paraiškos iš biomedicinos, fizinių, technologijos, humanitarinių bei socialinių mokslo sričių. Paraiškas dalyvauti konkurse pateikė Lietuvos, Rusijos, Prancūzijos bei Turkijos jaunieji mokslininkai. Konkurso būdu finansavimas paskirtas 50 stažuočių (tarp jų dviems užsieniečiams). Stažuočių trukmė – iki dvejų metų. Vienai stažuotei kalendoriniams metams skiriama iki 75 tūkst. Lt. Daugiausiai stažuotojų stažuojasi Vilniaus universitete – 11, Kauno technologijos bei Vytauto Didžiojo universitetai turi po 4 stažuotojus, kitos mokslo ir studijų institucijos po 1-3 stažuotojus.

#### *6.1.4. Konkursinis trumpalaikių mokslininkų vizitų finansavimas (VP1-3.1-ŠMM-01-V-02-001)*

Projektas vykdomas pagal 2007-2013 m. Žmogiškųjų išteklių plėtros veiksmų programos 3 prioritetą „Tyrėjų gebėjimų stiprinimas“. Projektas finansuojamas iš Europos socialinio fondo ir Lietuvos biudžeto lėšų.

2009 m. lapkričio 16 d. pasirašyta finansavimo administravimo sutartis. Projekto pabaiga 2011 m. lapkričio 16 d. Projekto tikslai – stiprinti išvykusių ir užsienyje dirbančių mokslininkų ryšius su Lietuvos aukštosiomis mokyklomis, tyrimų institutais, kitomis mokslinius tyrimus vykdančiomis įstaigomis ir įmonėmis, taip keliant jų vykdomų mokslinių tyrimų lygį, padėti pasirengti aukšto lygio užsienio mokslininkų pritraukimui į Lietuvą bei išvykusių iš jos mokslininkų reintegracijai, taip pat Lietuvos jauniems mokslininkams sudaryti sąlygas dalyvauti tarptautiniuose mokslo renginiuose.

Lėšos bus skiriamos mokslininkų ir tyrėjų kelionės išlaidoms padengti bei skiriama stipendija. Atvykti mokslininkai ir tyrėjai galės šioms veikloms:

- dalyvauti doktorantūros procese (oponentas, recenzentas, komiteto narys, konsultantas) (vizito trukmė iki 4 d.);
- paskaitų ar seminarų ciklui (vizito trukmė iki 14 d.);
- moksliniam darbui (vizito trukmė iki 50 d.).

Išvykti mokslininkai ir tyrėjai gali šioms veikloms – dalyvauti tarptautiniuose mokslo renginiuose (vizito trukmė – 5 d.). Į stipendiją įskaičiuojama kelionės išlaidos, konferencijos mokestis, apgyvendinimo išlaidos).

#### *6.1.5. „Studentų mokslinės veiklos skatinimas (VP1-3.1-ŠMM-01-V-01-002)*

Projektas vykdomas pagal 2007-2013 m. Žmogiškųjų išteklių plėtros veiksmų programos 3 prioritetą „Tyrejų gebėjimų stiprinimas“. Projektas finansuojamas iš Europos socialinio fondo ir Lietuvos biudžeto lėšų.

Studentų mokslinės praktikos tikslas – skatinti akademinį jaunimą domėtis moksliniais tyrimais ir atskleisti mokslininko karjeros perspektyvas, suteikiama galimybė atlikti individualius tyrimus, pasinaudojant pačia moderniausia mokslinių tyrimų įranga bei šiuolaikiniams tyrimams būtinais mokslinės literatūros ištekliais. Projektu siekiama skatinti mokslinio jaunimo mobilumą tarp skirtingų mokslo ir studijų institucijų.

Tai trijų dalių projektas, kurį sudaro studentų mokslinė praktika, studentų moksliniai darbai ir doktorantų vizitai į užsienio centrus. Studentų moksliniams darbams vadovauja aukščiausios kvalifikacijos Lietuvos mokslininkai ir tyrėjai. Projekte dalyvaujantiems studentams mokama nustatyto dydžio stipendija.

2009 m. Taryba, vykdydama projekto veiklas, organizavo konkursą dėl 150 studentų mokslinės praktikos vietų. Galimybė atlikti praktiką buvo suteikiama konkurso tvarka. Ja pasinaudojo I ir II pakopos studijų studentai 26 mokslo ir studijų bei verslo institucijose. Kiekvienam konkursą laimėjusiam studentui skirta 1040 Lt stipendija per mėnesį.

Studentų mokslinių darbų veiklos tikslas – skatinti studentus akademinėse studijose metu įsitraukti į mokslinius tyrimus, vykdomus jų aukštojoje mokykloje arba mokslo institutuose, laisvu nuo studijų metu.

Doktorantų stažuočių programa skirta trečios pakopos studentų mokslinei veiklai skatinti. Stažuočių metu doktorantai turi galimybę susipažinti su naujausiais mokslinių tyrimų metodais ir atlikti mokslinius eksperimentus užsienio šalių mokslinių tyrimų centruose.

*6.1.6. Programinio konkursinio (mokslinių tyrimų ir technologijų plėtros projektų) finansavimo schemos rengimas ir įgyvendinimas – Lietuvos mokslo tarybos administracinių ir ekspertinių gebėjimų bei funkcijų, susijusių su programinio-konkursinio finansavimo modelio rengimu, stiprinimas*

Projektas finansuojamas iš ES struktūrinių fondų ir Lietuvos biudžeto lėšų. 2009 m. gruodžio 23 d. pasirašyta projekto finansavimo ir administravimo sutartis.

Projekto tikslas – sukurti bei įgyvendinti efektyvų mokslinių tyrimų ir technologijų plėtros projektų konkursinio finansavimo schemą. Projekto metu ketinama sukurti mokslinių tyrimų projektų paraiškų administravimo informacinę sistemą, sustiprinti Tarybos narių gebėjimus mokslinių tyrimų projektų kokybinio vertinimo srityse, padėti įsisavinti pagrindinius darbo ekspertų grupėse principus. Taip pat siekiama sustiprinti Tarybos darbuotojų gebėjimus mokslinių tyrimų projektų administravimo srityje.

2009 m. buvo atlikti pasirengiamieji darbai informacinei sistemai kurti, įvyko užsienio ekspertų, vertinančių mokslinių tyrimų infrastruktūrų projektus, susitikimai, rengiama mokslinių tyrimų infrastruktūros plėtros strategija.

## 6.2. Tarptautiniai projektai

2009 m. Taryba pradėjo vykdyti kelis naujus tarptautinius projektus.

### *6.2.1. Šveicarijos Stipendijų fondas*

Vadovaudamasi 2009 m. birželio 29 d. pasirašytu Švietimo ir mokslo ministerijos, Finansų ministerijos, Lietuvos mokslo tarybos ir Šveicarijos plėtros ir bendradarbiavimo agentūros susitarimu 2009 06 30 d. Nr. SUT-301/CH-3-SMM dėl paramos skyrimo Stipendijų fondui pagal Lietuvos ir Šveicarijos bendradarbiavimo programą, Taryba 2009 m. gruodžio mėn. patvirtino Stipendijų fondo (Sciex) priežiūros grupę.

Kvietimas teikti paraiškas pagal šią programą paskelbtas 2010 m. sausio 8 d.

### *6.2.2. 7BP projektas „Mokslo politikos koordinavimas regionuose ir šalyse“ (TARGET)*

Taryba kartu su mokslinius tyrimus koordinuojančiomis ir finansuojančiomis organizacijomis iš Ispanijos, Izraelio, Jungtinės Karalystės, Prancūzijos, Slovėnijos 2009 m. pradėjo įgyvendinti 7 Bendrosios Programos (7BP) OMC-NET veiklos „Mokslo politikos koordinavimas regionuose ir šalyse“ (TARGET) projektą, skirtą mokslinių tyrimų strategijoms koordinuoti nacionaliniu ir regioniniu lygiais, mokslo politikos iniciatyvoms, susijusioms su patirties pasidalijimu, mokslinėmis konsultacijomis ir tarptautinio bendradarbiavimo plėtra. Projektą finansuoja Europos Komisija.

### *6.2.3. Dalyvavimas ERA-NET programoje EuroNanoMed*

2009 m. Taryba prisijungė prie Europos 7 Bendrosios Programos (7BP) mokslinių tyrimų koordinavimo programos EuroNanoMed ERA-NET projekto įgyvendinimo. Taryba ir Vilniaus universiteto Onkologijos institutas, atsižvelgiant į tai, kad 2009 liepos mėn. 20 d. šalys prisijungė prie projekto veiklų įgyvendinimo, 2009 m. lapkričio 30 d. pasirašė sutartį.

## **7. Ataskaitinio laikotarpio pradžioje institucijai skirti biudžetiniai asignavimai (pagal valstybės biudžeto programas):**

Programa 01.01. Šalies mokslo ir studijų sistemos plėtra – 5219 tūkst. Lt.

## **8. Kitos institucijos lėšos (jei tokių yra):**

8.1. Tarybos vykdomo 7 Bendrosios Programos (7BP) mokslinių tyrimų koordinavimo projekto „EuroNanoMed“ ERA-NET veiklų įgyvendinimui 2009 m. gauta 101878,32 Lt (29506 EUR). Projekto trukmė –2009-2010 m., projekto biudžetas – 190432 Lt.

8.2. Tarybos vykdomo 7 Bendrosios Programos (7BP) projekto „Mokslo politikos koordinavimas regionuose ir šalyse“ (TARGET) įgyvendinimui gauta 60959,18 Lt (17655 EUR). Projekto trukmė –2009-2010 m., projekto biudžetas – 221 670 Lt.

8.3. Tarybos vykdomo ES Socialinio fondo finansuojamo projekto „Studentų mokslinės veiklos skatinimas“, įgyvendinimui gauta 1481234,84 Lt. Projekto trukmė –2009-2011 m., projekto biudžetas – 2703262 Lt.

8.4. Tarybos vykdomo ES Socialinio fondo finansuojamo projekto „Lituanistika“ įgyvendinimui gauta 2925560,42 Lt. Projekto trukmė – 2009-2011 m., projekto biudžetas – 3000000 Lt.

8.5. Tarybos vykdomo ES Socialinio fondo finansuojamo projekto „Konkursinis trumpalaikių mokslininkų vizitų finansavimas“ įgyvendinimui gauta 149960,90 Lt. Projekto trukmė – 2009-2011 m., projekto biudžetas – 2999218 Lt.

8.6. Tarybos vykdomo ES Socialinio fondo finansuojamo projekto „Podoktorantūros (post doc) stažuočių įgyvendinimas Lietuvoje“ įgyvendinimui gauta 588887,77 Lt. Projekto trukmė – 2009-2011 m., projekto biudžetas – 8383239 Lt.

8.7. Tarybos vykdomo projekto „Programinio-konkursinio (mokslinių tyrimų ir technologijų plėtros projektų) finansavimo modelio parengimas ir įgyvendinimas – Lietuvos mokslo tarybos administracinių bei ekspertinių gebėjimų ir funkcijų, susijusių su programinio-konkursinio finansavimo modelio parengimu, stiprinimas“, finansuojamo iš ES struktūrinių fondų ir Lietuvos biudžeto lėšų, 2009 m. lėšų negauta. Projekto trukmė – 2009-2011 m., projekto biudžetas – 6265708 Lt.

## **9. Biudžetinių lėšų panaudojimas:**

2009 m. panaudota 4021,70 tūkst. valstybės biudžeto lėšų Lt (t.y., 77,1 proc. skirtų valstybės biudžeto lėšų), nepanaudota 1197,3 tūkst. Lt. 2009 m. gruodžio 31 d. nepanaudotos valstybės biudžeto lėšos (buvusios banko sąskaitoje), t.y. 278,9 tūkst. Lt, buvo pervestos į valstybės išdą. Šią sumą sudarė darbo užmokestis (69,0 tūkst. Lt), kitos prekės (6,7 tūkst. Lt), komandiruočių išlaidos (33,8 tūkst. Lt), kitos paslaugos (169,4 tūkst. Lt).

Nepanaudojimą sąlygojusios priežastys yra susijusios su MSI 13 str. 2 dalyje išplėstomis Tarybos funkcijomis. Konkursinio ir programinio mokslinių tyrimų projektų finansavimo įgyvendinimui buvo planuojama nauja Tarybos struktūra su papildomais žmogiškųjų išteklių resursais. Darbo užmokestis ir su juo susiję mokesčiai (įskaitant ir socialinio draudimo

priskaitymus) buvo planuojami atsižvelgiant į didėsią veiklos apimtį, naujų padalinių formavimą ir kt. Didžiausias leistinas valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis skaičius iš 25 (2008 m.) pakito į 48 (iš jų – 8 pareigybės, finansuojamos ES struktūrinių fondų Techninės paramos programos lėšomis) buvo patvirtintas tik 2009 m. rugsėjo 23 d. LR Seimo valdybos sprendimu Nr. SV-S-392, todėl nebuvo pilnai suformuoti struktūriniai padaliniai ir 2009 m. IV ketvirtyje nebuvo galima įsisavinti visų mokslo programoms numatytų lėšų.

Lėšų nepanaudojimą sąlygojo ir tai, kad užsitęsė Nacionalinių mokslo programų rengimas ir tvirtinimas, kurį nustato 2008 m. liepos 16 d. LR Vyriausybės nutarimas Nr. 731 „Dėl Nacionalinių mokslo programų nuostatų patvirtinimo“ (Žin., 2008, Nr. 85-3382).

Komandiruočių straipsnio išlaidų nepanaudojimą pagal patvirtintą sąmatą sąlygojo tai, kad, paaiškėjus papildomoms aplinkybėms 2009 m. IV ketvirtyje (LR Vyriausybės 2004 m. birželio 2 d. nutarimas Nr. 680 „Dėl Lietuvos Respublikos atstovų kelionių į Europos Sąjungos Tarybos darbo organų susitikimus išlaidų kompensavimo taisyklių patvirtinimo“), dalis 2009 m. I–III ketvirtyje patirtų išlaidų buvo kompensuotos, taip pat kompensuotos komandiruočių išlaidos iš kitų projektų, kurie vykdomi ES struktūrinių fondų lėšomis. Nepanaudotos lėšos buvo gražintos į biudžetą.

#### **10. Kitų lėšų panaudojimas:**

10.1. Tarybos vykdomo 7 Bendrosios Programos (7BP) mokslinių tyrimų koordinavimo projekte „EuroNanoMed“ ERA-NET projekto įgyvendinimui 2009 m. panaudota 87411,84 Lt.

10.2. Tarybos vykdomo 7 Bendrosios Programos (7BP) projekto „Mokslo politikos koordinavimas regionuose ir šalyse“ (TARGET) įgyvendinimui panaudota 4236,24 Lt.

10.3. Tarybos vykdomo ES Socialinio fondo finansuojamo projekto „Studentų mokslinės veiklos skatinimas“, įgyvendinimui panaudota 1509354,77 Lt.

10.4. Tarybos vykdomo ES Socialinio fondo finansuojamo projekto „Lituanistika“, įgyvendinimui 2009 m. panaudota 2301450,74 Lt.

10.5. Tarybos vykdomo ES Socialinio fondo finansuojamo projekto „Konkursinis trumpalaikių mokslininkų vizitų finansavimas“ įgyvendinimui 2009 m. panaudota 782,31 Lt.

10.6. Tarybos vykdomo ES Socialinio fondo finansuojamo projekto „Podoktorantūros (post doc) stažuočių įgyvendinimas Lietuvoje“ įgyvendinimui panaudota 363814,91 Lt.

10.7. 2009 m. gruodžio mėn. pasirašyta sutartis dėl ES Socialinio fondo finansuojamo projekto „Programinio konkursinio (mokslinių tyrimų ir technologijų plėtros projektų) finansavimo modelio parengimas ir įgyvendinimas - Lietuvos mokslo tarybos administracinių bei ekspertinių gebėjimų ir funkcijų, susijusių su programinio-konkursinio finansavimo modelio

parengimu, stiprinimas” vykdymo. Pagal šią sutartį lėšų per ataskaitinį laikotarpį negauta. Faktinės išlaidos, per ataskaitinį laikotarpį patirtos projekte sudaro 87261,00 Lt.

#### **11. Biudžetinių asignavimų ir kitų lėšų likutis ataskaitinio laikotarpio pabaigoje:**

11.1. Nepanaudotų valstybės biudžeto lėšų banko sąskaitoje 2009 m. gruodžio 31 d. likutis (278,9 tūkst. Lt) tą pačią dieną buvo pervestas į išdą (žr. 9 punktą).

11.2. Tarybos vykdomame 7 Bendrosios Programos (7BP) mokslinių tyrimų koordinavimo projekte „EuroNanoMed” ERA-NET nepanaudotų lėšų likutis ataskaitinių metų pabaigoje banko sąskaitoje sudarė 87411,84 Lt.

11.3. Tarybos vykdomame 7 Bendrosios Programos (7BP) projekte „Mokslo politikos koordinavimas regionuose ir šalyse” (TARGET) nepanaudotų lėšų likutis ataskaitinių metų pabaigoje banko sąskaitoje sudarė 56712,72 Lt.

11.4. Tarybos vykdomame ES Socialinio fondo finansuojamo projekte „Studentų mokslinės veiklos skatinimas” nepanaudotų lėšų likutis ataskaitinių metų pabaigoje banko sąskaitoje sudarė 732845,97 Lt. Pagal paramos sutartį gautinos finansavimo sumos likutis sudaro 2703262,16 Lt.

11.5. Tarybos vykdomame ES Socialinio fondo finansuojamame projekte „Lituanistika”, nepanaudotų lėšų likutis ataskaitinių metų pabaigoje banko sąskaitoje sudarė 624109,68 Lt.

11.6. Tarybos vykdomame ES Socialinio fondo finansuojamame projekte „Konkursinis trumpalaikių mokslininkų vizitų finansavimas” nepanaudotų lėšų likutis ataskaitinių metų pabaigoje banko sąskaitoje sudarė 149178,59 Lt.

11.7. Tarybos vykdomame ES Socialinio fondo finansuojamame projekte „Podoktorantūros (post doc) stažuočių įgyvendinimas Lietuvoje” nepanaudotų lėšų likutis ataskaitinių metų pabaigoje banko sąskaitoje sudarė 225072,86 Lt.

Tarybos pirmininkas

prof. habil. dr. Eugenijus Butkus

2010 m. kovo mėn. 1 d.